

דו"ח ראשוני - 'הקרן החדשה לישראל'

מאת: משה איפרגן ורן ברץ
נכתב עבור העיתונאי דויד בדין

ראשי פרקים

עמ' 2	הקדמה
עמ' 5	חומר הגלם
עמ' 6	ממצאים עיקריים
עמ' 7	עדויות
	אסטרטגיית הפעולה של הקרן
עמ' 11	א. ארגון ואופן פעולה
עמ' 14	דוגמא: מאבק האמהות החד הוריות
עמ' 16	ב. תכלית האסטרטגיה – שבירת האחדות הלאומית
עמ' 17	מאבק הקרקעות
עמ' 19	מאבק הסרבנים
עמ' 20	פלורליזם דתי
עמ' 21	בית המשפט העליון
עמ' 22	חרדים ועיירות פיתוח
עמ' 22	ועדת אור
עמ' 23	מספר עובדות נוספות
עמ' 24	המלצות
עמ' 25	רשימת המסמכים המצורפים

הקדמה

שוו בנפשכם ארגון לא נבחר, אשר אינו מזוהה כארגון פוליטי, אשר מפעיל כמעט את כל המחאות החברתיות, המארגן ומנהל מאות עמותות וארגונים, המממן כמעט את כל הכנסים, המייעץ לכל הגופים, המפעיל כמעט את כל ההפגנות, בקיצור, קובע כמעט את כל המהלכים של השמאל בישראל.

נשמע דמיוני?

לא ולא.

- ❖ ארבע אמהות
- ❖ מאבק האדמות של הערבים בישראל (כולל פסק דין קציר בעניין קעדאן)
- ❖ מאבק הדיור וקרקעות הקיבוצים והמושבים של 'הקשת הדמוקרטית המזרחית'
- ❖ הקמת ועדת אור וההשתתפות המכריעה של ארגון עדאללה
- ❖ תנועת הסרבנים ושיתופה עם גוש שלום
- ❖ ויקי כנפו ומאבק האמהות החד הוריות
- ❖ נשות הכותל
- ❖ מאבק החילוניים בדתיים (עמותת עם חופשי)
- ❖ מאבק הסטודנטים בתקופת נתניהו כראש ממשלה
- ❖ הבג"צים של התנועה לאיכות השלטון
- ❖ המחקרים של המכון הישראלי לדמוקרטיה
- ❖ המסקנות של מרכז אדווה
- ❖ מחאת הבדואים
- ❖ מאבק למען חרם על מוצרים מישי"ע
- ❖ מאבק למען נישואים חופשיים מכל הסוגים
- ❖ גיור רפורמי
- ❖ המלחמה של החברה להגנת הטבע וארגונים ירוקים בפיתוח יהודי בנגב ובגליל

❖ מימון פרויקטים להכרה בזכות השיבה הפלשתינית

וזוהי רק רשימה חלקית.

כל המאבקים הללו, כפי שיעידו העובדות שיוצגו להלן, מנוהלים ונשלטים על ידי 'ארגון-על' יחיד, ארגון שחדר כמעט לכל ארגוני המחאה הלא נבחרים בישראל (חלק מהם אף הקים בעצמו) והפך לימניפולאטור-העל' המתזמן את פעילותם והקובע את מהלכיהם.

עצם הפעילות של עמותות, אגודות, ארגונים ותנועות הוא כמובן לגיטימי במסגרת דמוקרטית. אלא שמרגע שכל אלה הופכים לכלי משחק בידיו של שחקן-על, שאינו חייב בדין וחשבון (הוא אפילו אינו רשום בארץ אלא בארה"ב), מרגע שהמחאות, ההפגנות, הפניות לבג"ץ, המחקרים, הפרסומים והדרישות מן הכנסת והממשלה הופכים לרשת מסועפת ומתוחכמת של תעמולה פוליטית בלתי פוסקת, תעמולה אשר אינה מודה בשאיפות הפוליטיות המניעות אותה, יורדת הלגיטימיות לטמיון.

במידה שבה ניתן השלטון בארץ למערכת שכזו להתנהל באין מפריע, הוא פוגע בכללי המשחק הדמוקרטיים בארץ ישראל. הוא מעניק לכוח פוליטי מוסווה להשפיע מבלי להיבחר, מבלי לתת דין וחשבון ציבורי, מבלי לשאת באחריות ותוך גניבת דעת הציבור על ידי הסתרת כוונותיו האמיתיות. אסור לשלטון לשתף פעולה על ידי העלמת עין מתופעה זו.

במיוחד חורה הדבר כאשר מדובר בארגון שמטרותיו מזוהות עם השמאל הקיצוני ביותר. זאת משום שברור, הן לציבור והן לארגון עצמו, כי לעולם לא יוכלו להוות כוח פוליטי משמעותי בקרב היהודים במדינת ישראל. אלא שדווקא משום כך בחר הארגון להשתמש בדרכים לא כשרות להשגת מטרותיו. ודווקא משום כך יש להתייחס אליו בכובד ראש ולא להקל ראש בחשיבותו או הישגיו.

הארגון האמור הוא הקרן החדשה לישראל.

מסמך זה מנסה להוכיח שתי נקודות מרכזיות. האחת היא כי הקרן היא ארגון בעל מטרות פוליטיות, מטרות שכללי המשחק הדמוקרטיים מחייבים להעמידן באופן ברור להכרעת הבורח לשם קידומן. השנייה היא כי מטרותיו של

הארגון מנוגדות לחלוטין לכל המטרות שלשמן הוקמה התנועה הציונית ומדינת ישראל, כלומר, כי מדובר בארגון פוסט-ציוני.

הקרן החדשה לישראל חולשת (מבלי להיות מוכרת) על מה שנתפש בציבור כפעילות ספונטאנית, התנדבותית, אותנטית.

בשל מסך העלטה הפרוש על פעילותה, מסוגלת הקרן לייצר דעת קהל המשרתת את מטרותיה. אדם הנחשף יום-יום לשטיפת מוח מתמדת, מבלי שידע כי מדובר למעשה בתעמולה פוליטית ומבלי יכולת להתגונן, מושפע ממנה בהכרח ובלי דעת. הוא סבור כי לפניו מציאות, אולם למעשה הקרן החדשה לישראל היא גם המפיקה, גם הבמאית וגם התסריטאית, ולפניו לא פחות מאשר הצגה מסוכנת.

את הבמאי ואת ההצגה יש לחשוף ולהשכיל להתגונן מפניהם. העובדה שהקרן החדשה לישראל תומכת במאות עמותות העוסקות בזכויות אדם ודמוקרטיה מסתירה את העובדה העקרונית: הקרן החדשה לישראל היא עצמה אחת הסכנות הגדולות לדמוקרטיה בישראל.

הקרן החדשה נמנעת בכל מחיר מלחשוף את שאיפותיה הפוליטיות, שכן אז תהיה חסרת השפעה, בדומה לשאר המפלגות המזדהות עם שמאל קיצוני. שאיפתה של הקרן היא להשפיע על הפוליטיקה הישראלית ככוח חיצוני אשר אינו חייב לתת דין וחשבון על מטרותיו הפוליטיות, כוח לא שקוף, מוסווה, מוסתר, אמורפי, כוח המסוגל להשפיע על דעת הקהל מבלי להיחשף.

חוסר הלגיטימיות של פעילות הקרן מתבטא לא רק בקידום מטרות פוליטיות מבלי להזדהות ככוח פוליטי (עניין חמור כשלעצמו), או בהצבת מטרות פוסט-ציוניות הוא מתבטא גם בשקר ובהטעיה של הציבור הרחב, שהפעילות האמיתית מוסתרת ממנו, בשקר ובהטעיית התורמים, אשר לרוב אינם מודעים למטרה שתרומתם משרתת בפועל, בשקר ובהטעיית המדינה והממשלה לצורך תיקצוב, ואפילו לעיתים בשקר ובהטעיית חלק מן הארגונים הפועלים בחסות הקרן עצמה, שכן הם לא תמיד שותפים למטרות הקרן. על רשת שקרים זו להיחשף!

כאן מוצג מחקר ראשוני בקווים כלליים, היכולים להוות צעד ראשון לחשיפתה הציבורית המלאה של הקרן החדשה לישראל.

חומר הגלם:

המסמכים העיקריים עימם עבדנו, אשר חלקם מצורפים למסמך זה, כוללים
חומר רב ומגוון:

א. מסמכים פנימיים המצביעים על מטרותיה האסטרטגיות של הקרן:
לדוגמא מסמך מצגת מיוני 2003 המציג את אסטרטגיית העל של הקרן
או מסמך המציג תוכנית חומש של הקרן לשנים 2001 עד 2006. ועוד.

ב. מסמכים המציגים את מרחב ההתקשרויות של הקרן עם עמותות
וארגונים בישראל, מגוון עצום של גופים וארגונים המקיף מעל 330
ארגונים שונים ומשונים.

ג. מסמכים המציגים מעורבות ואינטרסים של הקרן במערכת הפוליטית
בישראל.

ד. מסמכים גלויים – אתרי האינטרנט של הקרן החדשה לישראל, שתי"ל
(שרותי תמיכה וייעוץ לארגונים - הזרוע המבצעת של הקרן בישראל)
ושאר העמותות הנתמכות על ידי הקרן. מסמכים שחולקו לציבור ע"י
הקרן, שתי"ל והעמותות.

ה. תיעוד אצל רשם העמותות.

ו. חומר נוסף הושג בעזרתם של עיתונאים החוקרים את הקרן, באמצעות
האזנה לראיונות רדיופוניים מוקלטים של אנשי הקרן וכד'.

ממצאים עיקריים

שתי מטרות על פוליטיות ולא מוצהרות של הקרן:

א. הקמת מדינה פלשתינית בגבולות 67.

ב. הפיכת ישראל למדינת כל אזרחיה.

שתי מטרות העל הללו שלובות, ולכן קשה להפריד ביניהן במסמכי הקרן. חשוב להדגיש כי אלו הן מטרות פוליטיות, אשר החפץ בהשגתן רשאי להציג את עמדתו לציבור ולבקש גיבוי פוליטי. אך אליה וקוץ בה (מבחינת הקרן). העובדה כי המטרות הללו מבטאות אינטרס ערבי, אינה מאפשרת צבירת כוח פוליטי משמעותי, למצער בקרב היהודים. לכן פנתה לאפיק הפעולה אותו נסקור כאן.

חשוב להדגיש: **הקרן אינה מודה במטרותיה הפוליטיות** באופן גלוי ורשמי בשום מסמך הנגיש לציבור הרחב. אנשי הקרן עצמם וארגון שתי"ל (שרותי תמיכה וייעוץ לארגונים - הזרוע המבצעת של הקרן בישראל) מכחישים בציבור את העובדות בדבר כוונותיהם שוב ושוב¹. משום כך חלק מן **המסמכים שיוצגו להלן הם מסמכים פנימיים אשר אינם גלויים לציבור**, אשר הושגו באופן לא רשמי.

אין באמור כדי לרמוז כי עיקר המידע סודי. ישנו מידע גלוי רב הפזור במקומות שונים, אשר גם בו כשלעצמו, כאשר הוא נאסף, נערך ומוצג באופן שיטתי, די כדי להציג תמונה טובה של מטרות ופעילות הקרן. המסמכים הפנימיים משמשים בעיקר בכדי להוכיח כי אנשי הקרן מודעים למעשיהם ולתכליותיהם הפוליטיות².

היקף ועומק הפעילות של הקרן, למרות שאינם סודיים ברובם, אינם ידועים. במסגרת התמונה שנציג, נראה כי מדובר בארגון שחדר, מחוץ לאור הזרקורים, כמעט לכל השכבות והאוכלוסיות בישראל, והמפעיל לחץ מתוזמן ומתוכנן על השלטון, באמצעות מנגנונים, ארגונים ואמצעים נוספים, המגובים בתקציב גדול.

¹ למשל, בריון שנתן מנכ"ל הקרן אליעזר יערי לחיים זיסוביץ' בקול ישראל בחודש יולי, הוא הכחיש מכל וכל שהקרן מעורבת באופן כלשהו בפעילות פוליטית, והתעקש שוב ושוב שעניינה של הקרן הוא כזה שגם אדם ימני יזדהה עימו. כאשר הקשה זיסוביץ' וסיפר כי הקרן דחתה בקשת סיוע של ארגון של נפגעי טרור ושל בדואים יוצאי צבא – עובדה מעניינת בעיקר לנוכח ריבוי הארגונים שהקרן תומכת בהן ושיוצג להלן, החרה החזיק יערי בעמדתו, וקבע שאין מטרה של הקרן שאינה אדישה לשאלה הפוליטית.

² באתר הקרן החדשה לישראל לא מופיעה המילה "פוליטי" אפילו פעם אחת, והמידע מוצג באופן לא מאוזן (למשל, האתר באנגלית מדגיש הרבה יותר את העזרה המרובה שמעניקה הקרן לערבים במאבקם בשלטון, אך, למשל, גם הוא אינו מדגיש כי מאבק הקרקעות הוא אחד הפרוייקטים החשובים ביותר של הקרן. על כך להלן). בכל זאת יש בו די כדי ללמד כי מאחורי החזות החביבה וההומאנית מסתתרות שאיפות פוליטיות ומפעל רב מימדים ועתיר תקציב.

עדויות

מטרת חלק זה הוא להוכיח כי לקרן שאיפות פוליטיות ברורות, וכי מטרות אלו מודעות לה היטב.

העובדה כי המטרות האמיתיות מוסתרות מקשה על חשיפתן. באלפי מסמכים שנבחנו לא מצוינות המטרות האסטרטגיות של הארגון באופן מפורש. בכל זאת, מסמכים אחדים יוצאים מכלל זה. הראשון שיוצג הוא מכתב פנימי ממנהל הקרן החדשה לישראל, **אליעזר יערי**, לצוות המנהלים ולצוות הקרן החדשה, מן היום שאחרי בחירות 1999, בחירות בהן זכה אהוד ברק.

באופוריה ובהתרגשות הרבה שאפפה אותנו ואת אנשי הקרן ביום זה, חושף יערי הרבה יותר מאשר נאמר אפילו בתכתובות האישיות שבין אנשי הקרן. במכתב נחשפות לא רק מטרותיה הפוליטיות של הקרן אלא גם דרכי פעולתה. המסמך שיוצג אחריו הוא מצגת פנימית שנערכה ב-2003, ובה מסוכמת השנה הקודמת ונמנות מטרות אסטרטגיות וקווי פעולה עתידיים.

1. כך נפתח המכתב של יערי³: "אתמול בלילה התרחש דבר גדול בישראל. החברה הישראלית, במופע מדהים של דמוקרטיה, הצליחה הן לסלק מהממשלה קואליציה ביזארית ששילבה קיבעון פוליטי, הידרדרות אתית ושמרנות דתית וחברתית והן לספק לחברה הישראלית סיכוי נוסף. **בסופו של חשבון כל אחד מאיתנו אנשי ההנהלה, צוות, מתנדבים ואלפי תורמים יכול לחוש סיפוק מהערכים המבוטאים בתוצאות הבחירות ומהדרך שבה הושגו. בלתי אפשרי להביט במה שקרה מבלי לראות את טביעות האצבעות הברורות והאמיצות של הקרן החדשה לישראל ושל שתי"ל.**"⁴

וכך מסתיים המכתב: "היום יום גדול לישראל: הוכחנו ששינוי חברתי יכול לגבור על (overturn) הכוח הפוליטי. במשך השנים הקרן החדשה לישראל הזינה ועמדה מאחורי אותו הפוטנציאל אשר בין לילה התפרץ כהר געש. משום כך ברצוני להודות לכל אחד ואחד מכם ולהצביע במיוחד על האתגר החדש, המבוטא בשמנו:

³ במקור המכתב באנגלית, כמו הרוב המוחלט של החומר המוגש כאן.

⁴ ההדגשות אינן במקור. כאן מובלטת הרטוריקה הקבועה של הקרן החדשה ושל שתי"ל. דמוקרטיה, ערכים, קידמה, חברתיות הן מילות קוד לשמאל פוליטי. העובדה שבעיני יערי ישנו שוויון בין "ערכיו" ובין בחירת ברק מדגימה עד כמה מטרותיו הן בסופו של יום פוליטיות. הוא מצהיר על כך בפירוש באומרו כי טביעות האצבע של הקרן ושתי"ל ניכרות בבחירת ברק. מעולם לא נאמר באופן גלוי בשום מסמך ובשום פעילות שהקרן או שתי"ל חתומות עליו כי הן מעוניינות לקדם את בחירת ברק. אם היה נטען כך כלפי אנשי הקרן או שתי"ל, היו מכחישים זאת בתוקף!

אנו הקרן החדשה לישראל וביכולתנו להיות כוח חשוב ביצירתה של ישראל חדשה"⁵.

כל מילה נוספת על המטרות הפוליטיות והשלטוניות של הקרן מיותרת.

2. במצגת פנימית אשר הוצגה בפני אנשי הקרן ביוני 2003⁶ הוצג סיכום של התוכנית האסטרטגית של הקרן החדשה. המצגת מתחילה בציטוט אמירתו של רה"מ שרון מה-27.5.2003: "הכיבוש הוא נורא לנו, לכלכלה ולפלשתניאים".

נשאלת השאלה, מדוע ארגון לא פוליטי מתחיל את המצגת השנתית שלו באמירה על הכיבוש המוצגת כהישג? האם כנס סיכום תקופתי של בנקאים או של עובדי מדינה היה יכול להיפתח כך? קשה למצוא פרשנות הגיונית אחרת מאשר הקביעה כי מדובר בפתיחה משועשעת של שותפי סוד, היודעים כי הם מקדמים את סיום הכיבוש והמתבשמים בניצחון האידיאולוגי שלהם.

בהמשך מסכם הארגון כי לאחר בחירות 2003 ניכרת ירידה פוליטית של אלו שהם בעד פשרה מדינית ובעד מדינת רווחה (כלומר, השמאל). בניסוח האתגרים שמציבה לעצמה הקרן במצגת מצוי המשפט: "**מתנחלים וחרדים הם עדיין קבוצות מועדפות**", ביטוי והשקפה השמורה לשמאל, ואשר אין לה כל קשר להשקפה בדבר "זכויות אדם" או "קידום הדמוקרטיה". לאחר מכן מצוין בתוכנית הפעולה כי על הקרן ושותי"ל להמשיך את העבודה בנושא **הקרקעות**⁷ ולהמשיך ולהרחיב את המאבק כנגד התוכנית הכלכלית (של נתניהו).

תחת הכותרת: **האזרחים הפלשתניאים של ישראל**⁸ נכתב במצגת כי הקרן תגביר את פעילותה בסוגיות הבדואים ותמשיך **ביוזמה הפלשתינאית** של שתי"ל והקרן החדשה. בהמשך המסמך מציגה הקרן באופן ברור את עמדתה הפוליטית באומרה כך: "**על הקרן החדשה לישראל להציג תוכנית קונקרטיית להתמקדות בסיום הכיבוש**". זהו משפט קריטי, החושף את המוטיבציה הפוליטית שמאחורי המונחים היפים והמרובים המסתירים אותה. סיום הכיבוש אינו מטרה מוצהרת

⁵ הדו משמעות אינה מיתרגמת לשפה העברית. הכוונה היא ששם הקרן באנגלית הוא "הקרן לישראל החדשה", כאשר בדרך כלל הכוונה לקרן החדשה, אך יערי מציין שכעת, בזכות הפעילות של הקרן, ישנה גם ישראל חדשה.

⁶ "הקרן החדשה לישראל – 2003 והלאה".

⁷ כלומר, המאבק הערבי לזכויות בעלות על הקרקע שבידי המדינה והקרן הקיימת, התרחבות יישובים ערביים ושילוב ערבים בערים ויישובים יהודיים. זהו אחד מהנושאים החשובים ביותר לקרן. על כך בהמשך.

⁸ הקרן החדשה משתמשת באופן עקבי בשמות 'פלשתניאים' ו'פלשתניאים ישראלים', ולא ערביי ישראל. כמי שמנהלת את מאבק הזכויות של אותם "פלשתניאים ישראלים" הדגש דווקא על פלשתניוּתם מעיד על הטיה ברורה.

של הקרן בשום פרסום ובשום אמירה, ולא בכדי הוא מוצנע ומופיע רק בשימוש פנימי.

הערה: ישנו חשד סביר שקיים קשר ישיר בין הקרן החדשה לישראל לבין "הסכם ז'נבה" שהתפרסם לאחרונה.

ישנן עדויות נוספות, עוד מספר פליטות קולמוס במסמכים פנימיים, מהן ניתן ללמוד על מטרות העל הפוליטיות של הקרן החדשה לישראל. כך למשל במסמך מן ה-12.06.2003 שנשלח על ידי שלומית ירקוני (בכירה לשעבר בקרן) ליועדת התוכניות, מסוכמים דיוני "השולחן העגול" של הקרן ושת"ל באשר לאסטרטגיה הכללית. במסמך כתובה, תחת הכותרת "שלום, זכויות אדם, גזענות והפלייה", הפיסקא הבאה: "... ברור שיהיה זה בלתי אפשרי לפתור את הבעיות הפנימיות בישראל, הכלכלה, הפלייה חמורה בין קבוצות אוכלוסין, גזענות, הסתה ואיכות הממשל – אלא אם כן ימצא פתרון פוליטי לפלשתניאים בשטחים הכבושים".

במכתב שנשלח ב-20.4.2000 ליוועדה המוציאה לפועל ע"י קבוצת התכנון האסטרטגי נאמר במפורש, תחת הסעיף "אסטרטגיות", בסעיף קטן 8: "להביא את נושא "מדינת כל אזרחיה" לדיון הציבורי. אגב, בסעיף קטן 4 נאמר: "להגביר את רגישות בתי המשפט להבדלים תרבותיים". שני הסעיפים הללו מעידים על גודל ההשפעה שמייחסים לעצמם אנשי הקרן החדשה (השפעה על בתי המשפט!), כמו גם הכוונה האמיתית, המוסתרת בדרך כלל: ישראל כמדינת כל אזרחיה.

ניתן להסיק על מטרות הארגון גם על ידי בחינת חלק מן הארגונים שהוא מממן ומסייע להם בייעוץ והכוונה. כאן נביא רק מספר דוגמאות בולטות מבין עשרות ומאות דוגמאות אפשריות.

1. הקרן החדשה לישראל תומכת בארגון 'בת שלום' – רשת נשים לקידום השלום'. ארגון זה פועל במרץ לשם מה שקרוי 'סיום הכיבוש'. בעלון שחילק הארגון נשאלת השאלה 'מה עשית היום כדי להפסיק את הכיבוש?'. העלון מפרסם רשימה של עשרות מפעלים המצויים בגולן וביש"ע וקורא להחרמתם. בעלון מודות הנשים **לגוש שלום**, ארגון שמאל קיצוני, שסיפק להם את רשימת המוצרים הללו.⁹

⁹ גם 'גוש שלום', ארגון פוליטי למהדרין, קיבל לכל הפחות ב-2001 כספים מהקרן החדשה לישראל.

2. מועדון 'חלונות' הוא עמותה ישראלית לכל דבר. המימון מגיע מתרומות באמצעות הקרן החדשה לישראל בארץ ובחו"ל. מנהלת חלונות, רותי עצמון, פועלת על מנת לשכנע את הציבור בעמדה הפלשתינית לגבי **זכות השיבה**. כמו כן מחלק 'חלונות' עשרות חוברות וכרוזים למען זכות השיבה. לדעתה חלק גדול מאזורי הכפרים שמהם יצאו הפליטים ריקים וניתן לממש בהם את זכות השיבה. 'חלונות', בשיתוף פעולה עם מפלגת **חד"ש**, מארגנים סיורים של פליטים מהשטחים למקומות מהם גורשו / ברחו.¹⁰

3. להלן רשימה חלקית של הארגונים הידועים בהם תומכת הקרן אשר מצביעה באופן ברור על תכלית פעולתה של הקרן : **בצלם**, **עדאללה**, **מוסאווה**, **המרכז הערבי לתכנון**, **אגודת הארבעים**, **אלראבטה** (אגודה למען ערביי יפו), **העמותה למאבק בגזענות נגד החברה הפלשתינית בישראל**, **עמותת כפר קאסם לחינוך ותרבות בלתי פורמלי**, ועוד רבים. הרשימה החלקית הזו אומרת את הכל.

מחקר נוסף ומעמיק יותר יחשוף את המוטיבציות של כלל הארגונים הללו, את התמיכה המקיפה של הקרן בהם ואת הפעילות הפוליטית האנטי-ציונית שהם עוסקים בה.

¹⁰ האמור נחשף על ידי דוד בדין בעיתון 'מקור ראשון', 7.12.2001.

אסטרטגיית הפעולה של הקרן

א. ארגון ואופן פעולה

מעבר לכל התכנים והמטרות הפוליטיות שהבאנו בקצרה עד כה, האסטרטגיה שבה נוקטת הקרן היא מה שהופך אותה לארגון בעל עוצמה והשפעה רבים כל כך. האסטרטגיה הבסיסית של הקרן היא **קיום מאבק פוליטי מתמיד** בממשלה **מבלי להזדהות ככוח פוליטי**. האמצעי שבו משתמשת הקרן למימוש מאבק זה הוא הקמה, ניהול והשתלטות על **מאות עמותות וארגונים** מסוגים רבים ושונים.

הקרן החדשה לישראל מחלקת את המערכת החברתית והפוליטית בישראל לכמה קטגוריות. במסמך של שתי¹¹ מופיעים "ערכי הליבה" הבאים:

- זכויות האדם והאזרח

- צדק חברתי

- פלורליזם (דתי ותרבותי)

- זכויות פלסטינים אזרחי ישראל

ניתן גם להוסיף לאלו איכות סביבה ומאבקי נשים בנושאים שונים.

עבור כל קטגוריה כזו ישנן קבוצות שונות בעלות אינטרסים מגוונים. למשל, צדק חברתי יכול לכלול זכויות דיור, זכויות אוכלוסיות בעלות מגבלות, זקנים, עולים חדשים, ועוד. לכן, כדי לקדם את התחום כולו, יש להפעיל קבוצות שונות שתפעלנה עבור אינטרס של כל קבוצה. באופן טבעי קבוצות כאלה קמות ויורדות בהתאם לאינטרס כאשר כל קבוצה פועלת עבור עצמה, ללא מסגרת אידיאולוגית או ארגונית כוללת.

הרעיון הבסיסי של הקרן ושתי¹¹ הוא ליטול את כל הארגונים בכל תחום ולחבר אותם לכלל מאבק משותף. כך ניתן לחבר ארגונים שונים ומשונים תחת אחת ממטרות העל של הקרן, שאינן תמיד קשורות לארגון המסוים. בדרך זו פועל כל ארגון בנפרד וכל קבוצות הארגונים יחד, תחת מעטה אידיאולוגי שלא היה להם קודם. למשל, כשאמהות חד הוריות נאבקות, מלבד המאבק המסוים שלהן, הן נאבקות עבור אידיאולוגיה כלכלית שמאלית, שאותה מעוניינת הקרן לקדם. אידיאולוגיה זו עשויה לכלול גם, לדוגמא, התבטאויות נגד הבזבוז הכלכלי

¹¹ עמ' 39 בדו"ח זה.

שב"כיבוש" או תקציב ההתנחלויות (כפי שאמנם התבטאה ויקי כנפו), למרות שאין זו מטרה מוצהרת של הקרן להלחם בכיבוש או במתנחלים.

יתרה מזאת, מרגע שקיימות מספר קואליציות של ארגונים תחת הקטגוריות השונות, מצליחה הקרן לקדם השקפת עולם פוליטית מקיפה ביותר, שאינה באה לידי ביטוי במטרות של הקבוצות השונות עצמן, אלא היא מוטמעת ומוסתרת בארגון הכולל, במבט העל, שאותו לא עשוי לראות מי שאינו מצוי היטב הן בפרטים הרבים והן בתמונה המקיפה והכללית ביותר של פעילות הקרן ושתי"ל.

הקרן הקימה והשתלטה על **מאות ארגונים ועמותות** (כשלוש מאות ושלושים רשומים על ידי הקרן) תוך יצירת קואליציות בין הארגונים עבור פרויקטים שונים שהקרן מעוניינת לקדם.

למשל, תחת הכותרת של זכויות אזרח פועלים ארגונים כגון '**האגודה לזכויות האזרח**', **בצלם**, ארגוני זכויות נשים, ארגוני זכויות ערבים, ארגונים רפורמיים, **הקשת הדמוקרטית המזרחית**, ועוד, כלומר, עשרות ארגונים שכל אחד פועל עבור סקטור מסוים וביחד הם מהווים קואליציה המקדמת תחום שלם. בכל פעם שמתנהל מאבק שהקרן מעוניינת בהצלחתו, היא מגייסת, בעזרת שתי"ל, את כלל הארגונים הרלוונטיים לשם הפעלת לחץ על הממשלה (דוגמאות יופיעו בהמשך).

פעולת ההשתלטות של ארגון שתי"ל על הארגונים השונים נעשית במסווה של ייעוץ והכוונה. למעשה תפקידו של שתי"ל הוא לוודא שהגוף מקדם את מטרות הקרן ולוודא שהארגון יכול להחזיק את עצמו מבחינה כלכלית והנהגתית. במידה וכך, הוא מעביר את ההנהגה של הארגון סדרה של סדנאות וקורסים בחינם, בהם הוא מכשיר את ההנהגה מבחינה אידיאולוגית ומעשית. הסדנאות והקורסים כוללים אינדוקטרינציה של שמאל כלכלי ומדיני.

לאחר שלב זה מקבל הארגון תמיכה כספית וייעוץ חינם מהקרן ומשתי"ל ומתחייב לדווח באופן שוטף על כל פעולותיו. שתי"ל דואג לכך שתיקצבו את הארגון יהווה רק חלק מתקציב הארגון ומסייע לאנשיו לקבל תמיכות מגופים

שונים, הן ממשלתיים והן אחרים¹². כך מצליח שתי"ל להפעיל ארגונים **בתקציב גבוה הרבה יותר** מאשר התקציב שהקרן נותנת בפועל. כך גם מכפילה הקרן עשרות מונים את יכולותיה.

הקרן ושתי"ל דאגו גם ליצור קשרים עם גופים וארגונים ממשלתיים רבים (משרדי ממשלה, עיריות ומועצות מקומיות). בכך משיגה הקרן שיפור משמעותי ביכולתה להשפיע על מהלכי הממשלה עצמה. למעשה הקרן הופכת עצמה, על ידי ההשתלטות על הדרג המצוי בין ההחלטה הממשלתית לביצוע בפועל, למתאמת הפעילות שמממנת הממשלה. כך היא יכולה ליישם בכספי הממשלה והעיריות רבות ממטרותיה. למשל, כשראשות מקומית מעבירה תמיכה לארגון וולונטרי השייך לקרן, מדובר למעשה בתרומה לקרן. ישנם לא מעט עובדי ממשלה שהיו בעבר אנשי הקרן (גם בפרקליטות, רבים הם בוגרי ההכשרה המשפטית שמממנת הקרן – פרויקט שיוצג מיד).

קיומם של מאות ארגונים הפרושים ברחבי הארץ אשר מקיימים מאגר כוח אדם של אלפי אנשים, חלקם הגדול אנשי מקצוע (משפטנים, כלכלנים, אקדמאים וכיו"ב), הזמינים לכל פעילות, הופכת את שתי"ל לארגון הציבורי החזק ביותר במדינה. במקרים רבים חזק ומשפיע יותר מהרבה גופים ממשלתיים. עוצמה זו חייבת להיות מודעת לשלטון, אשר לעיתים רבות נלחם בצללים ורוחות רפאים, שכן תמונת המאבק המלאה אינה נהירה לו דיה.

התיאום בין הארגונים הוא קריטי מבחינת הקרן להשגת מומנטום ציבורי. למשל, מרכזים מחקריים רבים שהקרן שותפה להקמתם, למימונם ולתפקודם השוטף, לא יפרסמו בסמיכות זמנים מחקרים המקדמים את מטרות הקרן, וזאת על מנת לפרוס את האפקט ולהשיג רציפות ביצירת דעת הקהל. מדובר כאן למשל על **מרכז אדווה, המכון הדמוקרטי הישראלי, הקשת הדמוקרטית המזרחית, האגודה לזכויות האזרח וכיו"ב**.

דוגמא: מאבק האמהות החד הוריות

¹² לקרן מאגר מידע עצום הכולל תורמים פוטנציאליים רבים, כאשר על כל אחד מהם התחומים שלהם הוא מעדיף לתרום, הסכומים, וכו'. כך הם יודעים עבור איזה ארגון ובאיזו אמתלה ניתן לגייס כספים מתורמים פרטיים. אולי כבר למותר לציין כי הם מומחים בקבלת תקצוב מכספי הממשלה, דרך הועדות והמשרדים השונים.

כדוגמא ניתן לבחון את מאבקה של ויקי כנפו. מאבק זה היה פרי תכנון של הקרן החדשה ושתי¹³.

במסמך שצוין לעיל, מן ה-12.6.2003, נאמר כי "הקרן שמחה להודיע כי השלב הראשון של התוכנית באשר לתקציב המדינה, המעודדת הקצאה שוויונית יותר של תקציב התמיכה הציבורית, החל. אלי שהרבני¹⁴ נשכר כמתאם הפעולות של שתי¹⁵ בפרויקט, והחל לבצע את התוכנית".

התוכנית המפורטת במסמך כוללת: ייעוץ, תיאום והפעלת ארגונים שונים מול משרדי ממשלה, יצירת קואליציות, משא ומתן עם אקדמאים לביצוע מחקרים על תקציב המדינה, בניית ספרייה של חומר בנושא התקציב, איסוף מידע ועוד.

לקראת סוף חודש יוני מפרסמת "ידיד", עמותה גדולה הפרושה על פני כל הארץ, הפועלת תחת חסותה של ח"כ יולי תמיר, תחת פיקוח של שתי¹⁶, וממונת על ידי הקרן החדשה (והממשלה), מסמך הקרוי "מקיצוצים למחאה חברתית"¹⁵. המסמך כולל פירוט של כל הדרכים להלחם בממשלה, כולל "ליצור את הקרקע לפעילות חברתית קהילתית שתתועל לפעילות פוליטית בהמשך" ו"ליצור את תהליך המרי האזרחי", לא פחות.

ניתן לסלוח לממשלה על שהיא שותפה למימון תנועת שמאל רדיקלית שחרתה על דגלה קריאה ליצירת מרי אזרחי. המדינה לא יכולה לעקוב אחר כל שקל וכל תנועה, ארגון או אגודה. אולם האם גם התמיכה של שתי¹⁶ והקרן החדשה, שזהו מקצועם וכל תכלית קיומם, יכולה להיות תמימה?

כשיצאה ויקי כנפו לדרך היא לוותה על ידי יואל מהרשק מהתנועה הקיבוצית, האיש המפעיל מטעם הקרן גם את "כיכר הלחם". אנשי כיכר הלחם היו חלק אינטגרלי במאבק של ויקי כנפו¹⁶. במאהל עצמו נמצאו ארגוני נשים שונים הפועלים במימון הקרן החדשה, למשל: אחותי, אחת מתשע, אמח"ה (ארגון

¹³ ראה מסמך מצורף.

¹⁴ בן זוגה של ויקי כנפו בתקופה הנדונה.

¹⁵ אגב, בשנת 2000 קיבלה ידיד מהממשלה סכום של כ-210,000 ש"ח.

¹⁶ וכך אמר מהרשק: "התחלתי כשפורקה ממשלת האחדות. בהתחלה ב'כיכר הלחם', אחרי זה הקמנו בירושלים (מאהל החד-הוריות; ח"ע), אחרי זה הקמנו בבאר-שבע, אנחנו עושים עכשיו מאהל בצומת מסמייה, והיעד הוא מה שיותר מאהלים וכיכרות כאלה, כדי להתסיס את החברה ובסוף זה ישפיע פוליטית...". מתוך מאמר של חנן עמיאור ב'העין השביעית', גיליון 46. שוב, השקפה שכזו רצויה ומעודדת על ידי הקרן החדשה.

משפחות חד הוריות), **אשה לאשה**, **סינגור קהילתי** (הידועה כ"קבוצה הירושלמית" ואשר הוצגה באופן שקרי כמתנגדת לויקי כנפו, בעוד שלמעשה היה המאבק המדומה יוזמה תקשורתית של הקרן ושתי"ל לשם הגברת השפעתו של המאבק על הציבור), **יוזמות חדשות**, **נצ"ח**, ועוד.

כזכור, תוך כדי ניהול מאהל המאבק של ויקי כנפו הופיעו במאהל ארגונים שונים ומשונים. ארגוני בדואים מהדרום אשר מחו על הרס בתים בלתי חוקיים (אחד הפרוייקטים של שתי"ל). הגיעו ערבים מהגליל. הגיעו נציגי התנועות הרפורמיות למיניהן. התקיימו כינוסים של ארגונים פמיניסטיים במאהל. כל אלה הם ארגונים מפרוייקטים שונים של הקרן ושתי"ל.

תוך כדי המאבק פורסמו מאמרים שונים של אקדמאים הקשורים בעמותות של הקרן ושתי"ל (למשל, מחקר חדש של **מרכז אדווה**) ועוד כהנה וכהנה. כל הארגונים הללו, ארגונים ששתי"ל מארגנת והקרן החדשה מממנת, יצרו הד תקשורת רב וניסו להעצים את המאבק, להחיותו ולקדמו. בשילוב כוחות הם ניסו להשיג הישג פוליטי. אלא שאם היה גלוי שיתוף הפעולה המושג על ידי הכוח המכוון, אם היו ידועים האינטרסים המשותפים, התיאום מראש, העדר הספונטניות, המקריות ותום הלב, היה כנראה המאבק נתפס בעיני הציבור אחרת לגמרי.

מאבק שנראה בתחילה תמים ועממי, מתגלה כפרוייקט מתוכנן, מתוזמן, ממומן ומשומן של ארגון פוליטי בעל לוגיטיקה מתוחכמת ומיומנויות ניהוליות מרשימות. מתברר שתחת כסות המאבק הספונטני והאותנטי מסתתר לא רק תכנון רב אלא גם אמצעים ומימון רב.

בהערה קצרה נוסיף כי אורנה שמעוני, מראשי תנועת **ארבע אמהות** (שהביאה לנסיגה מדרום לבנון), הייתה אחת היועצות המרכזיות של ויקי כנפו.

ויקי כנפו ומאבקה הם רק דוגמא לסוג המחאה שאמור להפוך לכוח פוליטי שמנהלת הקרן. בהמשך יובאו עוד רבים.

ב. תכלית האסטרטגיה – שבירת האחדות הלאומית

הזכרנו בתחילה ששיטת הפעולה הבסיסית של הקרן החדשה מול הממשל היא יצירת מאבקים רבים ומגוונים בו זמנית ולאורך זמן. בשיטה זו מצליחה הקרן לערער את כוחו הפוליטי של הממשל הישראלי. החלשת כוחו של הממשל מאפשרת לקרן להשיג תוצאות טובות יותר עבור מטרות הקרן.

ריבוי המאבקים ה"חברתיים" יוצר בפועל בחברה הישראלית אוירה של סכסוכים מתמידים בין קבוצות בחברה. סכסוכים אלה מחלישים אצל הפרטים את ערך הזהות הלאומית ובמקומו מופיע האינטרס הקבוצתי או המעמדי. הפרטים בחברה מרגישים שהם נלחמים על לחם מול ריבוי של קבוצות המתחרות עימם, ונאלצים לדאוג קודם כל לעצמם ולקבוצת הייחוס המיידית שלהם. כשהאינטרס הסקטוריאלי מכונן את שאיפותיו, פעולותיו וזהותו של הפרט, נדחקת הזהות הלאומית.

יש להודות כי המסקנה שהקרן מעמידה לעצמה כתכלית להחליש את האחדות הלאומית שהקנה הפרוייקט הציוני, היא ספקולטיבית. אין מסמכים המעידים כי אנשי הקרן חושבים באופן זה, אך היות ומדובר בניתוח פסיכולוגי וסוציולוגי (כמעט מטאפיזי), אין זה מפתיע.

בכל זאת ישנן העובדות, עובדות רבות, האומרות דרשני. כיצד ניתן להסביר באופן אחר את ריבוי מאבקים המתוזמן (שיוצג מיד) המתקצב בעשרות מיליונים ואשר מושקע בו מאמץ ותכנון של עשרות שנים? כיצד ניתן להסביר את תקציבי הקרן המוטים בבירור לטובת האוכלוסייה הערבית? כיצד ניתן להבין את ההודאות באינטרסים הפוליטיים והתמיכה הברורה באגודות פרו-פלשתיות? כיצד ניתן להסביר שאין אפילו אגודה ציונית אחת הנתמכת על ידי הקרן? שאין ארגון מסורתי אחד? ששקל אחד, מבין מאות המיליונים שהוצאו, לא הוצא לטובת זכויות מתנחלים או ארגון נשים בעל זיקה ימנית?

האם לא מתגלה כאן תבנית חוזרת, המתגלה גם במחוזות פוסט-ציוניים אחרים (פוליטיים, אקדמיים ואחרים) בארץ ובעולם? גם העובדה כי ישנם קשרים בין מאיישי המחוזות הללו לאנשי הקרן אומרת דרשני (למשל למפלגת חד"ש ולאנשי אקדמיה הידועים בעמדותיהם הפוסט-ציוניות).

בכל אופן, גם במקרה שסוציולוג רב אומן יוכל לקבוע כי למרות כל העובדות לא ברור שהקרן מעוניינת להחליש את הזהות הציונית, זוהי ללא ספק אחת התוצאות העיקריות של מפעלה. כך למשל זהותם **האתנית** של חברי הקשת הדמוקרטית המזרחית היא הזהות הקובעת מבחינתם, והיא משותפת להם ולערביי הגליל (לא אחת טוענים חברי הארגון שהם "ערבים יהודים"). מכאן שאין להם זהות משותפת עם המתנחל, החרדי, הקיבוצניק, מעמד הביניים וכו'. הויתור על הציונות (לעיתים – מתוך התבטאויות של ממש - הבושה בה), משותפת לרבים כל כך מארגוני הקרן היהודים, עד שקשה למצוא הסברים אלטרנטיביים לרוח הנושבת ממנה.

תחושה זו מתחזקת במיוחד לאור העובדה כי התפרקות החברה היהודית הופכת את מימוש מטרות הקרן שהוצגו לעיל (ושעליהן לא ניתן לחלוק) – מדינת כל אזרחיה ומדינה פלשתינאית – לקלות יותר לביצוע. כך הופך **ערעור הזהות היהודית והציונית** המשותפת של החברה היהודית עצמה, **למטרת ביניים חשובה ביותר של הקרן**. להלן מובאות מספר דוגמאות למאבקים שמנהלת הקרן מזה שנים ארוכות, ואשר אמורים להשיג מטרה זו.

מאבק הקרקעות

הפרוייקט החשוב ביותר של הקרן החדשה לישראל בימינו הינו השגת קרקעות לערביי ישראל בכל שטחי ארץ ישראל. מן הבדואים בנגב ועד הערבים בגליל. הקרן שואפת ליצור אוירה של דה-לגיטימציה סביב ערך ההתיישבות היהודית בארץ ישראל - הוא ערך היסוד של הציונות. מאחר וקרקע היא משאב מוגבל, המאבק הוא דו ראשי. מחד עידוד מסירת אדמות לערבים, ומאידך מניעת התיישבות יהודית.

מאחר ומדינה יהודית היא ערך פסול בעיני אנשי הקרן (כיוון שהוא מנוגד לערך המגולם במטרה המוצהרת של מדינת כל אזרחיה) יש לדעתה לחלק את הקרקע באופן שווה לכלל האזרחים. משום כך חולשת הקרן על מאבק בעל חזיתות רבות אשר אמור להביא לריבוי קרקעות ערביות בארץ. לדוגמא:

1. מאבק הקשת הדמוקרטית המזרחית לפיתוח באדמות הקיבוצים קשור,

מתוזמן ומוכוון על ידי הקרן החדשה ושתי"ל.

2. ישנם ארגונים ערביים רבים שהקרן מממנת אשר כל ייעודם הוא מאבק משפטי, חברתי ופוליטי לטובת הקצאת אדמות 'הקרן הקיימת לישראל' לערבים. למשל: **אגודת הארבעים** – להכרה בישובים ערביים, **המרכז הערבי לתכנון, המרכז למאבק בגזענות נגד החברה הפלסטינית בישראל, עדאללה** – לה מיוחס בג"ץ קציר במקרה קעדאן, **מוסאוא, קרן אל אונה ועוד ועוד**.

3. פסק דין קציר (קעדאן), מאבק בו שותפה הקרן, הוא דוגמא למגמה זו, וחמור מכך, הוא מראה כיצד בית המשפט העליון במדינת ישראל הפנים מגמה זו ופוסק בצורה כזו, ההופכת את כל הפרוייקט הציוני ללא מוסרי. הקשר של הקרן לבית המשפט העליון יידון בהמשך.

4. ארגוני איכות הסביבה, אשר רובם מנוהלים בעצת שתי"ל וממומנים על ידי הקרן החדשה, מתנגדים בכל האמצעים לכל התיישבות יהודית בגליל ובנגב. במסגרת המאבק בנושא איכות הסביבה מפעילה הקרן קואליציית ארגונים בכל רחבי הארץ. גוף מרכזי בקואליציה, הוא, למרבה התדהמה, 'החברה להגנת הטבע' (הממומנת במיליונים רבים על ידי המדינה). תחת הכותרת היפה מסתתרת המטרה האמיתית. תפקיד הקואליציה הוא למנוע ולעכב פרויקטים של בנייה יהודית בשטחים שהקרן מייעדת לערביי ישראל השונים. הקואליציה מתמחה בפעולות מחאה ובבגצ"ים ובעיקר היא מתמחה בהגשת עררים לועדות מחוזיות שונות ולועדות תכנון ארציות בכדי לעכב פרויקטים אלו. בקואליציה חברים, מלבד החברה להגנת הטבע, גם שאר ארגונים המפוקחים וממומנים על ידי הקרן: **אדם טבע ודין, ארגוני הגליל, גרינפיס, מטה ירוק, התנועה לאיכות השלטון, מגמה ירוקה, פעולה ירוקה, הקשת הדמוקרטית המזרחית ועוד**. גם כאן בולטת הצביעות. זיהום הסביבה של הערבים אינו מפריע לארגוני הקרן. האם לדעתם היהודים מזוהמים ומזהמים יותר?

מאבק הסרבנים

לפי השקפת הקרן, **החלשת יכולת העמידה הצבאית היא אמצעי לכפיית הסכמים מדיניים** המשרתים את האידיאולוגיה הפוליטית של הקרן, הסכמים אשר לא היו מתקבלים על דעת הציבור הרחב במצב רגיל. בנוסף לכך, הצבא הישראלי הוא המוסד המובהק של ביטוי העוצמה הלאומית היהודית. כל עוד הצבא הוא גוף חזק ודומיננטי בחברה הישראלית, הוא מהווה עמוד תווך של המפעל הציוני. החלשתו משרתת את החלשת הערך הלאומי בקרב היהודים וממילא את מטרות הקרן הפוליטיות.

מאבק הסרבנים כולו מגובה על ידי ארגונים הקשורים לקרן החדשה ולשתי"ל, כשהמרכזי ביניהם הוא **גוש שלום**. ראשי הסרבנים (איתי סבירסקי, ישי מנוחין ועוד), קשורים לארגוני הקרן החדשה, במיוחד לארגוני זכויות האדם.

כך לדוגמא, דן יקיר, יושב ראש האגודה לזכויות האזרח הוא אחד הסרבנים. כמו כן, איתי סבירסקי הוא בנו של דר' שלמה סבירסקי, מנהל מרכז אדווה. ישי מנוחין הוא יועץ בכיר בארגון שתי"ל עצמו. ועוד ועוד דוגמאות (למשל ענת מטר, ענת בילצקי, אורן יפתחאל וכד' הם אנשי אקדמיה הפועלים בארגוני הקרן המעודדים ומגבים באקדמיה ומחוץ לה את הסרבנות). אגב, סמי מיכאל, התובע כ"איש רוח" בבג"ץ לחקור את הפגזת שחאדה, הוא חבר המועצה הבינלאומית של הקרן החדשה לישראל. כמו כן, **אומץ לסרב** היא תנועה הקשורה לקרן באופן עקיף.

הסרבנים הם לא יותר מכמה מאות במקרה הטוב, והם מנהלים מאבק שאינו מקובל. כיצד אם כן נמשך מאבק זה זמן כה רב ושב ועולה לדיון ציבורי סוער מדי פעם? הסיבה פשוטה. לא רק שרבים מהם ממש מקבלים משכורות מהקרן או משתי"ל, אלא שהמאבק מנוהל, מתוזמן וממומן לכל אורך הדרך על ידי אנשי מקצוע מהקרן ומשתי"ל. המאבק אינו מחאה ספונטנית של חיילים תמימים חסרי נסיון בפוליטיקה או מחאה, שכן לפקודתם המקצועית והמהוקצעת של אנשי שתי"ל והקרן, המנוסים ביותר במחאה ומיקסום האפקט הציבורי, יודעים הסרבנים להישמע היטב.

כאמור, ללא הארגון, המימון והניהול של הקרן ושתי"ל, היה המאבק הרעוע של מספר מצומצם של סרבנים גווע כנראה עוד בתחילתו. בעזרת הקרן ושתי"ל הוא הפך ממאבק לא חוקי ולא לגיטימי, שהיה אמור להיות חסר סיכוי, למאבק ארוך

ובעל תוצאות רבות, אשר מגיע בצעדים בטוחים למימדים העלולים להוות סכנה לדמוקרטיה הישראלית. זאת משום שנוצר בציבור הרושם לא רק שהסרבנות מוסרית ופעולות צה"ל לא (בסקר האחרון שנערך ב-1.10.2003 הזדהו 18% מאזרחי המדינה עם הטייסים הסרבנים), אלא שיש תנועה רחבה של סרבנות בצבא.

פלורליזם דתי

מתברר כי אחד הפרוייקטים החשובים של הקרן הוא עידוד פלורליזם דתי. **המרכז לפלורליזם יהודי, התנועה הרפורמית, התנועה המסורתית, רבנים שומרי משפט ועוד**, הם כולם ארגונים המיועדים למטרה זו. מתוך ידיעה שהזהות היהודית הדתית האורתודוקסית מחזקת את הערכים הלאומיים הקשורים לארץ ישראל ולמדינה יהודית, פועלת הקרן על מנת לסרס את האלמנט הדתי מכל מטרותיו הלאומיות ולהופכו לפולקלור הנוגע לאדם הפרטי בלבד. מסיבה זו מפעילה הקרן את הארגונים שמטרתם לממש מטרה זו, במסווה של פלורליזם דתי ותרבותי.

יתרה מזאת, המהלך משרתי, שוב, את ערעור האחדות הלאומית המבוססת על ערכי המסורת והזיקה היהודית לארץ ישראל. ניתן לציין למשל כי גלעד קריב, מראשי התנועה הרפורמית, היה ממנהלי המאבק של ויקי כנפו, והוא מראשי המעודדים את החתימה על מסמך נוסייבה-עמי איילון. האם ניתן להסביר את המוטיבציה המקשרת את שלל הפעילויות הללו אחרת?

פלורליזם, שוויון ודמוקרטיה הם הכסות שבה משתמשת הקרן כאמצעי להפיכת ישראל למדינת כל אזרחיה. המאמץ של הקרן הוא להפוך את השיח בדמוקרטיה לשיח בסוג אחד בלבד של דמוקרטיה מדינית: מדינת כל אזרחיה, ולהעלים מן השיח את האפשרות הלגיטימית של דמוקרטיה לאומית.

כך מקווה הקרן להפוך את זכויות הערבים למובנות מאליהן, גם כאשר הן מנוגדות לזכות היהודים לקיים מדינה יהודית. במשפט אחד: הקרן מעוניינת להפוך את מדינת ישראל למדינה דמוקרטית על חשבון היותה יהודית. אלא שכרגיל היא עושה זאת לא על ידי הצגת טיעונים ופנייה לציבור באופן גלוי על מנת שיוכל לבחור, אלא בחוסר שקיפות, ברמייה, בשטיפת מוח ובתעמולה.

בית המשפט העליון

מערכת המשפט בישראל היא זרוע מרכזית לביצוע מטרות הקרן. לקרן החדשה בישראל פרויקט ייחודי בו היא שולחת סטודנטים ישראלים מן השמאל להשתלמות משפטית בחו"ל, ולאחר שהם חוזרים, היא מפעילה אותם במסגרות השונות של הקרן. כך, התנועה לזכויות האזרח בישראל מלאה במשפטנים שהוכשרו בפרוייקט זה. המשפטן הידוע ביותר של פרויקט זה הוא אביגדור פלדמן, העומד בראש החץ של הקרן במערכת המשפטית. למעשה, בשל הניסיון המשפטי הרב שבוגרי פרויקט זה צוברים בבית משפט לאחר שהם שבים ומתמקצעים באחת האגודות של הקרן (למשל **האגודה לזכויות האזרח**), הם הופכים לאחת לעובדי מדינה בפרקליטות. שם הם ממשיכים ליישם את האידיאולוגיה שליוותה ומימנה את כל תהליך הכשרתם, ולמעשה ממשיכים לתפקד כמשרתי הקרן החדשה.

במסגרת השימוש בבית המשפט העליון ניתן למנות כדוגמא את הארגונים הבאים הקשורים באופן הדוק לקרן ולשתי"ל: **האגודה לזכויות האזרח, התנועה למען איכות השלטון בישראל, עדאללה, איתך - משפטניות למען צדק חברתי, מוסאוה המוקד להגנת הפרט, ועוד רבים**. כל אלה מופיעים סדרתיים בבית המשפט.

העובדה שבית המשפט העליון בישראל הוא גוף בעל עוצמה ידועה בשל גישת האקטיביזם השיפוטי שהוא נוקט בה בשנים האחרונות, הופכת אותו למוקד ההשפעה המרכזי של הקרן החדשה לישראל. רוב ההצלחות שהקרן מייחסת לעצמה, קשורות בהצלחות בבית המשפט העליון. בג"צ קציר (קעדאן), הבג"צ נגד העינויים ובג"צ קרקעות הקיבוצים והמושבים הם דוגמאות בולטות.

כדי להדגיש נקודה זו נצטט מתוך מסמך המצגת שהצגנו לעיל, ובו, תחת הכותרת "שלום, זכויות אדם, גזענות ואפליה", נכתב בסעיף 2 כך: "הקרן החדשה לישראל צריכה לדאוג לאוטונומיה והייחודיות של בית המשפט העליון". נזכיר שוב את המשפט המופיע תחת הסעיף "אסטרטגיות": "**להגביר את רגישות בתי המשפט להבדלים תרבותיים**". ברור מכאן שהקרן מודעת היטב לתפקיד שבית המשפט אמור למלא במימוש מטרותיה, והיא לא רק דואגת לשימורו, אלא אף מנסה לטפח אותו ולהשפיע עליו כך שיהיה אפילו יותר יעיל עבורה.

חרדים ועיירות פיתוח

לאחר שמיצתה את עבודתה בקרב אוכלוסיית השמאל בישראל מנסה הקרן לצרף לכוחותיה את החרדים ואת תושבי עיירות הפיתוח. בשל היותם אנטי ציוניים, מהווים החרדים קהל יעד חשוב מאוד לקרן. במסמך המצגת¹⁷ נכתב כי על הקרן ושת"ל: "למשוך שחקנים בקהילה החרדית לקרן".

השפעה בעיירות הפיתוח, בשל היותם אוכלוסייה חלשה ובעלת מצוקה אותה ניתן לנצל לצרכי המרדה נגד השלטון, היא אחד הפרוייקטים החשובים ביותר של הקרן בשנים האחרונות. פרויקט השכונות שלהם אמור להוות לדעתם קפיצת מדרגה בכוחם להשפיע על השלטון. ברור גם ששינוי כזה יביא למפנה פוליטי גדול מאוד, שכן רוב העיירות הללו נחשבות למעוזי ימין. משום כך משקיעה הקרן בשנים האחרונות משאבים רבים בתעמולה בלתי פוסקת, על ידי ארגון, ייעול ואינדוקטרינציה של עמותות וארגונים בשכונות המצוקה.

ועדת אור

ועדה אור הוקמה בלחץ מסיבי של ארגונים ואישים הקשורים בקרן, בין השאר של שר המשפטים יוסי ביילין (הקשור הדוקות לקרן דרך תנועת שח"ר, המופיעה כאחת השותפות העיקריות של הקרן הן בעיצוב המדיניות והן בביצוע¹⁸). הלחץ המתמיד הביא את אהוד ברק להקמת ועדת חקירה מן הסוג שהוקם (עם חברי ועדה שהבטיחו את תוצאותיה).

מיד לאחר המהומות הקציבה הקרן, בישיבת חרום, כספים רבים (מתוך תקציב מיוחד שהוקם לצורך העניין) וייעוץ מידי לארגון "עדאללה", לצורך ייצוג הערבים בוועדה. היום ידוע כי יוזמות שליליות רבות הגיעו מארגון זה, שנתמך וגובה לכל אורך הדרך על ידי הקרן, כמו לדוגמא שכנוע המשפחות לא להסכים לנתיחות וכד', מהלכים שהיו אמורים לשבש את אפשרות החקירה הפלילית ולהפוך את המקרה כולו לפוליטי.

דו"ח ועדת אור נתפש על ידי הקרן כהישג עצום. אמנם, ללא כל ספק הועדה היא אחת ההצלחות האדירות שלה. זו דוגמא קטנה, הנראית במבט ראשון מקומית, מקרית, לא חשובה, אך למעשה היא תנופה חשובה לפעילות הקרן. בזכות

¹⁷ עמ' 23 בדו"ח.

¹⁸ כפי שנחשף במסמכים רבים שהגיעו לידנו, לישיבות אסטרטגיות ולישיבות תכנוניות רבות שותפים אנשי שח"ר. ראה גם ההפניות ההדדיות של האחד לשני באתרי האינטרנט. ההפניות הראשונות באתר שח"ר הוא לקרן ולשת"ל!

הנסיבות שנוצרו, ארגונים שטופחו לאורך שנים, תקציבים גדולים וזמינים וכוח אדם מיומן וזמין, בקיצור, בזכות היתרונות של ארגון מהסוג שהקרן הקימה ויתרונותיו המובנים על פני השלטון הפוליטי, הצליחה הקרן להשיג מהמדינה גושפנקא לפעילותה האנטי ציונית רבת השנים.

הפניית תשומת לב 1: בעמ' 131 בדו"ח ישנו מסמך המציין את ההקשר

הבינלאומי של הקרן ושל הפורום הישראלי הקשור בכך. כתוב במסמך כי בסיס פעולתו של הפורום הישראלי הוא: "אנטי אימפריאליזם, אנטי נאו-ליברליזם והאמונה כי עולם חדש אפשרי". בפעם האחרונה שבעולם דיברו על עולם חדש העם היהודי שילם מחיר כבד, אסור שהדבר יקרה פעם נוספת.

הפניית תשומת לב 2: יש לשים לב כי האקדמיה היא זירת השפעה מרכזית

של הקרן, אנשי אקדמיה רבים חברים בארגונים מרכזיים של הקרן ובאותה עת מקדמים את רעיונות השמאל בין כותלי האוניברסיטה. יוזמת הסרבנות כולה נולדה באוניברסיטת ת"א. האוניברסיטה היא גוף ציבורי הממומן בכספי ציבור, אסור לתת לשמאל להפוך אותה לבסיס-אם רעיוני ופוליטי.

מספר עובדות נוספות

1. תקציבה השנתי של הקרן הוא מעל ל 25 מליון דולר !!!
2. הקרן מנסה להכניס אנשים מארגוניה לרשויות המקומיות בבחירות הקרובות באוקטובר 2003, במסווה של ארגונים ירוקים, ארגוני נשים וארגונים חברתיים למיניהם.
3. ארגונו של יוסי ביילין (ECF) Economic Cooperation Foundation מקבל כסף מהקרן.
4. הקרן החדשה לישראל מקבלת מיליוני שקלים מהאיחוד האירופי, עובדה שהיא מנסה להסתיר.

מה שכתבנו עד כאן הוא אך מבט-על חטוף על תופעה שיש להמשיך ולחשוף ולהביא למודעות הציבור והשלטון. ישנם עוד דברים רבים בגוי'...

המלצות

1. יש לאסוף חומרים נוספים ולהשתמש בנוכחיים לצורך הכנת מערך הסברה, לצורך תדרוך יסודי.
2. יש להקים אתר אינטרנט שבו יוכל הציבור הרחב ללמוד את הנושא.
3. יש לקבוע צוות משימתי שינהל נגד הקרן מאבק פומבי ותקיף.
4. יש לצייר את תמונת כל האישים הקשורים ל"תמנון" הזה ולפרסמה: גינט אביעד, אודי ארנון וכל אנשי "שלום עכשיו" בעבר ובהווה.

ועוד דברים רבים אשר יאפשרו התמודדות עם התופעה רבת ההשפעה ואדירת המימדים שנחשפה כאן רק בחלקה.

דבר אחד איננו אפשרי והוא: אי עשייה.

משה איפרגן (02-5870669)

רן ברץ

החומר החשוב הגיע אלינו מאת העיתונאי דויד בדין.

רשימת המסמכים המצורפים

1. מכתבו של אליעזר יערי יום לאחר בחירות 1999 בהן נבחר אהוד ברק.....14
2. מצגת שהוצגה לפני ראשי הקרן והמציג את עיקרי האסטרטגיה של הקרן.....17
3. מסמך בשם: "שתי"ל 2001 מבנה ארגוני מוצע".....29
4. מסמך בשם: "תכנון אסטרטגי—צוות קרקעות" 43
5. שני מסמכים: של הקרן ושל עמותת "ידיד" –מאבקה של ויקי כנפו.....49
6. מסמך שבו שתי"ל והקרן מציינים את הישגיהם בשנת 2002.....56
7. מכתב קצר של "ילדי השלום לישראל" לאליעזר יערי.....68
8. מכתב של אליעזר יערי, מנכ"ל הקרן בישראל, לשרת החינוך.....70
9. בקשה ואישור של תקציב עבור תנועת נוער של מפלגת בל"ד.....73

מסמכים חשובים:

10. כל הפרויקטים של שתי"ל וכל הקואליציות לגבי כל פרויקט.....79
11. התוכנית האסטרטגית של הקרן ביחס לאזרחים הפלסטינים" בישראל...92
12. כל הגופים של הקרן בישראל, 333 גופים, הרשימה באנגלית.....104

מסמך המסמכים:

13. האינטרנציונל של הקרן החדשה,
השאיפות ליצירת גוף בינלאומי.....131
14. רשימת תורמי הקרן ב - 2002.....138
15. סיכום.....149